

GENT NOVA

Periódic Catalanista ↔ Portaveu del Centre Catalanista "Gent Nova"

Sortirà cada dissapte

ANY XIV

BADALONA 1 JUNY 1912

NÚM. 549

Redacció y Administració: Lluç, 51, 53 y 55 y Sant Francesc, 58 y 60. - Badalona

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: Badalona, al mes 50 céntims. Fora, trimestre 1'50 pessetes. Número solt 10 céntims

Tots los treballs se publican baix la exclussiva responsabilitat de sos autors.—No's tornen els originals.

Vergonya eterna á aquells que, despreciant son idioma, alaben el dels altres. - DANTE

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots els catalans moguts per les aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materies religioses, polítiques y socials.

(DECLARACIÓ DE LA VII ASSAMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA)

L'ASSAMBLEA DE TARRAGONA

L'anunciada Assamblea Nacionalista organisa da per l'«Unió Catalanista» y a la que tenien de cooperarhi tots els demés elements catalanistes, com ja deiem l'altre dia, se neguen a assistirhi els adherits a la «Lliga Regionalista», després que ja s'havien acordat per tots els punts a tractar en ella y la data de la seva celebració.

La decissió de la «Lliga» no'ns ha sorprés a molts, conegudes que son les seves aproximacions als partits alfonssins espanyols, tots ells centralistes.

S'havia dit que la retirada de la «Lliga Regionalista» ocasionaria la no celebració de l'Assamblea; sortosament el bon sentit patriòtic ha guiat als organitzadors y se celebrará pera bé de nostra aimada Patria. A ella hi anirem tots els que per sobre de tot y sense que posterguem ni renunciem a cap dels nostres ideals, hi posem el de les llibertats de Catalunya.

La Comissió organitzadora de l'Assamblea dirigeix als catalans aquesta patriòtica alocució:

ALS CATALANS:

La Comissió Organitzadora de l'Assamblea Nacionalista de Tarragona, se dirigeix a tots els fills de Catalunya pera fe'ls saber que, definitivament se celebrará el dies 5, vespre, y 6 del prop-vinent Octubre.

Se deu aquest retard a la pèrdua de temps ocasionada pels dubtes y vacilacions dels Prohoms Regionalistes En Raymond d'Abadal y En Narcís Verdager y Callís qui eren d'aquesta Comissió y se n'han retret darrerament. Pretenien els dits senyors l'aplassament indefinit de l'Assamblea, suposanthi al actual moment polític perill de manifestacions hostils envers els elements per ells re-

presentats; però tots els altres individus de la Comissió estimant infundats aqueixos temors, després d'haver procurat vanament esbairlos, han resolt anar determinadament a la celebració del projectat Acte solemne de Germanor Nacionalista, y, precisament ab els mateixos amplíssims criteris y puríssima finalitat patriòtica, ab que la concebí en un principi l'Unió Catalanista.

Per sort el procediment regulador de la Convocatoria y les conclusions de la Ponencia estaven ja acordats al sobrevenir la discrepància referida; aixís es que podrá seguirse'l camí ja trassat per tots de comú acort.

Y cal esperar que l'ajornament forsos de l'Assamblea, per manca de temps disponible abans de les vacances d'estiu, el deixar un llarg espai de repos fins a primers d'Octubre darà lloc a que puga reflexionar bé tothom sobre la mellor conducta a seguir pel bé de nostra Terra.

A l'Assamblea s'hi cridarán oportunament a tots els elements que volen esser considerats com a «Nacionalistes». Assistinhi demostraran que ho son.

Catalunya'ns mira a tots. Ella vol que sapiguem prescindir de les nostres diferencies polítiques pera treballar agermanats en l'Obra Social de les seves reivindicacions.

Y a n'aquesta magna conjunció de voluntats ens hi empenyen además ab xardorosos crits d'entusiasme els catalans allunyats de la Patria.

Els qui firman, per[sa part responen de que sabrán complir llur deure. Cal desitjar que tothom fassi'l mateix.

Barcelona 23 Abril 1912.—D. Martí y Julià; Pere Corominas; Miquel Laporta; A. Suñol; M. Folguera y Durán; Josep M.ª Roca; J. Franquesa y Gomís; J. Roderigas y Calmell.

EL PROJECTE DE MANCOMUNITATS

S'ha llegit a les Corts el projecte de llei de les Mancomunitats; els nostres llegidors ja haurán tingut ocasió de llegir-lo íntegrament en la premsa diària y fins d'enterarse dels comentaris que ha merescut d'alguns periódics y homes polítics per lo qual creiem innecessari exposar la nostra modesta opinió com a base de judici, majorment quan les Diputacions van a dir la seva paraula y els diputats dels diferents grups se disposen a parlar al Congrés. Nosaltres creiem, si, de gran importància que en aquesta qüestió, indubtablement interessant per l'orientació que representa, Catalunya's presenti unida y que l'acort que prenguin les Diputacions sobre'l projecte sigui secundat pels diputats de tots els grups polítics y apoiat per tot el poble, única manera de que no aparegui com a obra de partit lo que té d'esser el comens d'una obra de reconstitució nacional.]

Una sola cosa d'ordre purament moral devem remarcar en el projecte pera fer veure una vegada més la veritat del actual estat de relacions polítiques entre Catalunya y Espanya, malgrat les abraçades fraternals que a tota hora s'están prodigant ab els més petits pretextes.

Ara, al igual que ab el projecte d'Administració local den Maura, se tracta solzament d'una reforma ab vistes a Catalunya. De tothom sapigut es que sols la nostra nacionalitat s'interessa en aquest assumpte, que sols les Diputacions catalanes s'han ajuntat pera demanar al Govern el dret de mancomunar-se; que d'elles ha partit l'iniciativa presentant al President del Consell de Ministres un projecte de mancomunitat; que en Canalejas avui, al igual que en Maura ahir, sols tracta de donar satisfacció a una aspiració de Catalunya o quan menys de fer-ho veure; aixó tothom ho sab y tothom ho diu, però malgrat y esser cosa tan evident ni en el prólec del projecte, ni en el projecte mateix, se parla una sola vegada de Catalunya.

Y la raó es ben clara; pera que passi una llei favorable a les reivindicacions de la nostra terra o que solzament ho sembli, es precis que no se'n adongui ningú, es precis fer-la passar com una llei de caràcter general, es precis fer veure que no's legisla pera Catalunya sino pera Castella y Andalusia, per Extremadura y Aragó, puig de no esser aixís, si'ls diputats se'n adonguessin de que's tracta d'un principi d'autonomia, aplicat a l'única nacionalitat que pot aplicarse, per esser l'única que la sent, fins els ugiers del Congrés posarien el crit en el cel y embestirien al Govern atrevit que gosés fer tal cosa. En teoria hi han a Espanya molts autonomistes y federalistes; en la práctica y en quant se refereix a Catalunya, no n'hi ha cap.

Heusaquí lo que's desprén de lo que diu y de lo que no diu el nou projecte de les Mancomunitats, redactat ab vistes a Catalunya aixó sí, però procu-

rant que no se'n adonguin les altres regions pera evitar que s'aixequi una barrera d'odis, un clam unánim de protesta de tots aquells que com no senten l'autonomia, com que no la volen, no la volen ni per ells ni pels altres.

Heusaquí a lo que queden reduïdes les abraçades fraternals que ara están de moda; heusaquí'l ver estat sentimental entre l'Espanya catalana y la Espanya castellana.

Y rés més per avui; més endavant segons se desenrotlli la definitiva resolució d'aquest projecte ens permeterém comentar l'articulat; actualment creiem que per patriotisme devem esperar que les nostres corporacions y els nostres representants diguin la primera paraula, bó y esperant que serán dignes de la confiança que en ells tenim dipositada.

NOTES LOCALS

PERA UNS DESFOGAMENTS.

Per tractarse d'una institució badalonina creada per «Gent Nova» a la que sempre hi han col·laborat entitats y personalitats importants y sapiguent que hi pot haver qui ignora de lo que's capás el despit y la ceguera d'un partidisme fanatic, y se pot veure sorprés en la seva bona fé, hem de fer constar que:

Els individus que han format els Jurats dels nostres Jocs Florals han sigut sempre nombrats pel nostre Centre, considerantlos exclusivament com a personalitats literaries y prova d'aixó ho ha sigut el que en tots els Jurats han figurat persones militants en diversos partits polítics.

Que 'ns alegrém moltíssim que no col·laborin als nostres Jocs Florals aquelles colectivitats que, creientse equivocadament que el nostre Centre era una entitat mercenaria, feien ofrena d'un premi, no pera donar millor llum al torneig literari sino en mires a la seva política; posant aixís de relleu lo que se estimen a les lletres catalanes y lo que 'ls importa col·laborar a actes culturals.

Que tots els maquiavelismes de cert confrare no arribarán a esser perjudicials pera nostres Jocs Florals, perque tota la gent sensata de Badalona distingeix lo que a ells els mrou a combatre una festa de cultura y bellesa y lo que al nostre Centre l'indueix a organitzar-la. Y prova d'aixó ho es el brillant cartell dels Jocs Florals d'enguany.

S'han de convencer aqueixos foribonds enemics nostres que tot lo que vulguin llensar contra quelcom que está molt per sobre d'ells, ha de llastimar forsosament el seu rostre.

INSISTINT.

A la «nota local», Per acabar, que publicabem en el número 547 deiem:

«Nosaltres sostenim que les declaracions del comunicat den Llorens Monés queden en peu, perque no han sigut desmentides, ni rectificades, per els seus companys de Consistori en Maig de 1909.

«Y sols regularem aquesta afirmació, si ens ve una acta firmada per tots el regidors que actuaben

en Maig de 1909, procedents de la nostra candidatura, sense altra excepció que la del que's desprent que no opinaba igual que'ls seus companys, en la que's provi y consti que no es veritat lo sostingut per en Llorens Monés.

«Que's reuneixin ells si volen.

«Dita qüestió afecta al regidors de Maig de 1909, y ells son els únics que poden dir de qu'està la raó.»

Pera pretendre desvirtuar aquesta reproducció nostra de les afirmacions de 'n Llorens Monés, *Sol Ixent* escriu aquestes ratlles:

«Que bueno, que no hi fa res que no'ns hi vulgui a la reunió que'ls hi proposàvem, que també 'ns conformem ab que sols es reuneixin els regidors de 1909 que'n Monés aludeix en son célebre comunicat y *Gent Nova*, ab l'única obligació d'aixecarne una acta que'ns remeterà pera la seva publicació.

Si aixís no ho fan serà senyal evident que tenen por a una reunió que'ls donaria l'acta firmada que reclamen en son darrer número...»

Aquest retall de *Sol Ixent* es, doncs, contestació del nostre, que també reproduim. Per el confrare dretista es posa ben de manifest la seva mala fe, al pretendre donar a nostres paraules un sentit totalment oposat de lo que diuen.

Ni nosaltres varem dir que convocariem cap reunió, ni que'ls nostres amics ne convoquessin, y consti que no la temem y que no tenim necessitat nosaltres ni els nostres amics de convocarla. Els que varen proposarla y avui reculen el ferho, son els que haurien de convidar a aquells seus amics ex-regidors, que diuen els autorisaren pera negar lo sostingut per en Llorens Monés, a que la convoquessin, y no ho farán perquè no existeixen dites autorisacions y perque no hi ha cap regidor del Maig de 1909, que suscriví lo que ha escrit *Sol Ixent* sobre aquesta qüestió, especialment negar la noblesa ab que precediren nostres amics en aquells moments. Tenim el convenciment que'l parragraf de l'autorització es pura invenció de *Sol Ixent* y per aixó no deia de quins la tenia, tot fent veure que era de la majoria d'ells.

Ben clarament parlem en el retall que reproduim pera que ningú pugui tergiversarho, doncs els homes de *Sol Ixent* ho fan ab la.... despreocupació acostumada en ells.

Si aixís se creu el confrare dretista que podrà enganyar al públic, fent veure que en Llorens Monés defuig sostenir lo per ell afirmat, va molt equivocat. Lo que's descobreix ab l'actitut del confrare, es que ningú, autorisat, es capás de suscriure les seves insinceres campanyes respecte aquesta qüestió, y ara busca una excusa pera sortirne lo menys mal parat possible.

Qui aixís obra, ell mateix se fa culpable de defensar males y falses causes y d'usar procediments innobles.

Que jutji'l públic y que se'ns digui si no tenim raó de considerar a *Sol Ixent* digne successor de *El Combate* y *La República* (periódic que tots els dies insultava an en Pujol y an en Botey) y en lo successiu haurem de tractarlo ab la mateixa forma,

que per decoro, ens varem veure obligats a tractar aquells periódics ja desapareguts.

Posem punt final, ratificantnos en un tot lo que hem escrit sobre aquesta qüestió y fent constar novament:

Que lo dit per en Llorens Monés en el seu comunicat no ha sigut rectificat pels seus companys de Consistori en 1909.

Que estem convenuts que la majoria de regidors que exercien en Maig de 1909 no varen fer a *Sol Ixent* cap manifestació que pogués suposar que rectificaven an en Llorens Monés y que per lo tant no tenia l'autorització que va fer pública.

Y que de la noblesa y integritat ab que procediren els nostres amics en la Comissió de Consums de 1909, hi ha la prova en el mateix *Sol Ixent*, en el número 20, corresponent al 20 de Maig de 1911, al final d'un article titolat «Fora ficcions» que suscriu en Martí Pujol, y que diu aixís:

«...la digna Comissió de Consums que exercia en 1909 qual Comissió entrabancada pel rastre que deixà l'Arrendament mai Badalona li agrairá prou el patriotisme y zel ab que sortí victoriosa dels innombrables obstacles que tingué de vencer.»

DE ETICA POLITICA

La corruptela dels governants espanyols s'ha posat una vegada més de manifest en els recents debats parlamentaris. Era de veure com se *treien els drapets al sol*, com vulgarment diem nosaltres, el Govern y alguns diputats de la majoria. El *ho els més tú* se succeia continuament, y, cosa extraña, les acusacions d'uns y altres a ningú's pot dir que avergonyissin, car a tot lo més que arribaren fou a promoure algunes protestas, y encara aquestes perque en Pau Iglesias feu notar precisament l'indiferencia ab que eren escoltades unes acusacions que a tot arreu del mon haurien sigut prou pera soterrar a qualsevol home públic, per més alt que estés.

Peró aquí ha passat tot lo contrari. Alguns, els qui no coneixen la manera d'esser del poble espanyol, se farán creus de que puguen succeir tals coses y més estant baix l'imperi d'un govern democrata, presidit per un home que quan per ell les cireres del Poder eren molt verdes, tan verdes que a bon segur no deuria creure que mai maduressin, prometé una infinitat de reformes, tant en l'ordre polític, com en l'administratiu y social, que ha deixat del tot incumplides.

Peró es d'extranyar que aixó succeeixi en un poble ont en les quatre quintes parts d'ell desconeixen per compler el sentit comú y tota ética política? Aquí's dona'l cas de que un govern sia conservador, sia lliberal, ja sia un intermitj entre uns y altres sempre té majoria a les cambres. Li basta ab convocar unes eleccions y ab elegir representants nous pera tenir majoria d'adeptes; y encara s'han donat molts cassos de que ab els governs intermitjos aixó no ha sigut necessari.

Qué demostra aixó? O que'ls espanyols senten una gran indiferència per tot lo que a llurs governs se refereix y aquestos se valen d'aixó per llurs trampes y tramoies, o que instigats per alguna causa de *mayor orden*, que lo mateix pot esser deguda per l'aplicació d'aquell proverbi francès de *l'argent fait tout*, que a imposicions dels senyors cacics, que's veu que enllá del Ebre, llevat d'alguna capital, tenen un camp d'operacions ilimitadíssim.

En un y altre cas es vergonyós. Llensarse en brassos de l'indiferència y abandonarho tot a l'evolució del temps, es igual que romandre en la vida tenint sempre un peu a la mort. Fer el joc dels cacics ab consciència, donantlos tota mena de facilitats pera'ls llurs plans maquiavélics es altament deshonorós, y senyala un rebaixament moral que fá mirar ab llástima y menyspreu al poble que a tal nivell devalla. Obrar ab inconsciència, es quasi tan pitjor perque demostra un baix grau d'incultura y un aclaparament complert en tots els ordres de la vida ética humana.

Alguns se'n planyen del caràcter del poble espanyol, y molts d'ells, sens dubte, hi contribueixen en gran manera. Actualment es impossible que per molt temps pugui aixecarse del estat d'aclaparament en que's trova, diguin lo que vulguin els que creuen que ab una revolució tot s'arreglaria.

En primer lloc hi ha que reconeixer que una revolució es quasi bé impossible. Dubtem en gran manera que'l poble espanyol tingni la suficient energia pera aixecarse en armes quan no'n té pera aixecarse en moviment pacífic. Y no's retregui aquí'l romanticisme revolucionari ni l'indignació d'un moment que es lo que ha estat en molts casos el primer factor de les revolucions. Tenim una prova ben recent que'ns ne fá dubtar.

Quan la revolta de Juliol a Catalunya, en 1909, s'havia produït un moviment general d'indignació en tota la vella Espanya a causa de la guerra que aleshores comensava y que ara encara dura. Un clam uníson de protesta fendia'ls aires que arribava fins al Govern com alenada formidable que'l feia trontollar. Per un moment semblava anava a saldar tots els desacerts comesos desde algunes dèzenes d'anys an aquesta part. El trist espectacle del embarc de tropes recordava als vells quan en altre temps també embarcaven al jovent pera anar a unes llunyanes terres de les que mai més tornaren. Abans marxaven alegres, ara concirosos. Aleshores un moviment general tal volta ho hauria impedit, era quasi segur. Catalunya, fent honor a la seva historia, s'aixecá, formidable. Qué feren els altres pobles d'Espanya? Mentres aquí's batallava als carrers, els que havien promés fer y desfer s'empenediren. Fins oblidaren que haguessin en un moment d'energia haver pres part en els comensos de la protesta.

Desempolsinaren el vells instruments y entonaren altre cop la *Marcha de Cádiz*. Y bastá el que'l

Govern digués que la revolta a Catalunya era feta pels *separatistes* pera que's disposessin tots com a lleons a abraonarsens. Aixís ho feren.

Venir ara, doncs, a parlar de revolucions es com buscar els tres peus al gat. El poble que no's sabé aixecar aleshores no s'aixecaria ara.

Qué té d'extrany que ara'l país miri ab indiferència que'ls seus representants, al descobrirse llurs faltes, se tirin els plats pel cap? S'ha arribat al punt de que lo que hauria d'indignar diverteix. Hi han molts que actualment compren el diari y lleigeixen ab fruició les ressenyes de les sessions de les Corts ab la mateixa fruició que quan jovenets llegien l'auca del *Ravachol* y del *Niño abandonado*.

S.

D'EMOFILIA (*)

III

LA BLASFEMIA

(Acabament)

Si arrelades están en la nostra terra, els dos aspectes de l'Immoralitat que en els altres articles he tractat, majorment ho podem dir d'aqueix altre aspecte qual nom encapsala el present article el qual encara que molts creguin que no entra dins de la Immoralitat, ben plenament hi perteneix.

Qu'én puc dir jo, de la dolorosa característica de la nostra llengua, que no ho hagi dit molt millor y ab paraules que li sortien del cor, el nostre malhaurat y incomparable mestre en Maragall, en son célebre article «Alerta»? Ella per desgracia, n'es la característica del catalá; totes les nostres accions hem de mostrarles, ben indignament ab alguna paraulota que sols es una estigma pel nostre esser; tant si desitjem, com si neguem; si admirem una obra que sols s'hauria d'alabar ab belles paraules, com si alabem un treball mestre, l'estigma innoble ha de sortir de nostres llabis.

Es que la nostra llengua, no té prou llegic per expressar el nostre pensament? No, la nostra llengua es la més ductil de les llengües que existeixen, a n'ella se li poden donar les més hermoses modulitats que un llenguatge pot tindre, y ella es la més rica en la formació de frases. Doncs, quina es la causa, de que una llengua que Deu nos ha donat tan hermosa, la prostituim ab paraules que sols son blasfemies? Com es, que'l catalá, l'home que vol esser el més civil de l'Espanya, embruti sa boca, ab aqueix fastigós llot? Dificil será'l poguer demostrar la causa de sa propagació; potser es que, com moltes vegades he sentit a alguns, volen esser *més mascles* (!) usant aqueixos mots; potser l'ambient en que vivim nos ha omplert de tal pessimisme, que totes nostres accions les hem d'expressar ab una maledicció.

A n'aqueixos, que la Natura els ha donat un cervell tan petit, per dir que'l blasfemar *fa mascle*, sols se'ls pot dir que la seva doctrina es una negació, doncs tots ells volen que lo que'n diuen lliber-

(*) Vegis els números 544 y 548.

tat regni sobre tots, y no veuen que ells mateixos son uns tristos presoners de son llenguatge y accions.

Una altra de les causes de sa propagació, es la poca fortalesa que la majoria del catalans tenim de no sabernos vencer a nosaltres mateixos, ni sols coneixerns. Aquesta n'es una causa poderosa no sols de la propagació de la blasfemia, sino d'altres mals, que porten avui dia la nostra Catalunya a una caiguda vergonyant.

Que poc estimen sa dignitat aqueixos homes, senyors y criats, industrials y obrers, (doncs ja avui dia s'extés per totes les capes socials) al volguer expressar un pensament usant una paraula que sols expressa una acció repugnant; potser si pensessin una mica, y reflexionessin bé aquell acte que inconscientment fan, no l'usarien aquell mots mes per desgracia quasi ningú reflexiona. Jo quan sento l'expressió d'aquets mots, sigui'l que sigui, ja'm cau del concepte y penso sols quin altre home seria si no blasfemés.

Tan arrelada n'està a la nostra terra aqueixa plaga, que verament n'es difícil fer renaixer l'imperi del mot bell, de la frase neta y plena de forsa que'l nostre català sense eufemismes té; mes aqueixa dificultat s'ha de vencer, si no del tot, treynt d'un a un els vergonyants que a n'ella segueixen.

A n'aquesta acció tots hi tenim de pendrer part; ella es difícil, doncs treballlemhi més. L'acció nostra ha d'esser individual, comensant pels nostres amics y si'ls convenseu, feu que ells siguin uns nous agents de les vostres doctrines. Féuloshi veure que al blasfemar perden sa dignitat d'home, semblantse més a un ser irracional que a un ser que cregui que no tot es vida material; recordéuloshi que tenen una mare que'ls mira en totes ses accions y ella es Catalunya, y que ella no será com ells la somnien, si'ls seus fills prostitueixen la llengua de tal faisó.

Y jo crec que aqueixes reflexions els bastarán, que al pensar que la nostra Catalunya pot y deu portar l'hegemonia de la rassa llatina, refrenarán son parlar y ses passions per posar un gra de sorra en la reconstrucció de la nostra Nacionalitat perduda.

EPILEC

Y ara per acabar, si us he retratat sino ab belles paraules, lo més bé qu'he pogut els mals que assoleixen la nostra Patria, penseu que la vostra obligació, igual que la meua, es de remeiarles lo més bé y lo més prompte possible.

Que la Providencia us acompanyi en aqueixa obra es mon desitj, y que'ls nostres clans siguin atesos es de tots l'afany.

Y aixis sigui.

TOMÁS IDUARTE ARAGONÉS.

Prof. Mer.

Barcelona 1.er Abril 1912.

A TRENC D'AUBA

A mon amic Francesch X. Ribó

Les tendres aus ab cadenciós llenguatge
vers lo cel dresen un cantar d'amor,
los arbres, gotejant son vert brancatge
mitj ensopits, saludan al Senyor.

La pollancreda alegre, se desperta,
lo pobre se dexóna aliviat,
y mostra al sol son cálzer la fió oberta
il·luminada ab son raig daurat.

Lo campanar al cel visques envia,
de goig somriu lo mon, somriu y plora,
tot reviu y's deleita ab lo nou dia.
Los morts dórman en pau, de vida es hora.

F. BOIX Y PUIGVENTÓS

Vallvidrera (Barcelona)-Maig 1912.

MISSIVA

A una...

Qui sou, dona gentil, que aixis torben
la pau del meu esprit quan més l'ansia?
de vostre esguard so prè; de vostra veu
servo el recort plaherós de quan l'oïa

Què tè vostre somris quan m'esguardeu
que deixa en grat encant l'anima mia?
En ella, en dolça imatge us hi cotgeu.
La vostra dolça imatge llum hi nia.

A voltes, lloant a vos, cerco un cantar
que sia un llen guspir de mon amar,
car jo vos am. Si sou tota dolcesa!

Devades cerco mots am que rimar
les gracies mil que enclou vostra bellesa...
Sols penso en vostre esguard qui en mi ha fet presa.

F. SALVADOR Y ROSÉS

29 Maig de 1912.

DEL AJUNTAMENT

SESSIÓ DEL DIA 30 DE MAIG PROP-PASSAT

No haventse reunit el dimars passat número suficient de regidors pera celebrar-la de primera convocatòria, tingué lloc el dijous la de segona ab assistència de tots els regidors menys en Planas, baix la presidencia del Arcalde en Martí Pujol.

—Després de llegida fou aprovada l'acta de la anterior.

—Se llegeix la proposició de la Comissió de Governació traslladant al carrer Reial el cuartellillo de Bombers.

Combàten la proposició en Serra y en Costa manifestant que abans que fer aquesta reforma, se hauria de proveir al Cos de Bombers del material necessari. Es defensada per en Doménech Renom y en Nadal y combatuda després també per en Casas que anuncia's retirará al votar, puig afecta als seus interessos. Després de breus paraules aclaratòries den Pujol en defensa de la proposició, se

passa aquesta a votació essent aprovada per 9 vots contra 7.

—S'aprova un dictamen de la Comissió de Governació pera la compra de trajos d'istiu pera la Guardia municipal.

—Se llegeix un dictamen de la majoria de l'esmentada Comissió denegant lo proposat per en Costa de pagar un mes de sou al ex-Quefe de Personal de Consums despidit. S'argumenta aquest dictamen en que la llei exclueix als empleats ab ús d'arma y que un cas semblant fou resolt en igual forma per la Junta de Reformes Socials en temps del Arrendatari.

En Costa impugna'l dictamen manifestant que si bé aquest cas no era legal, era un cas de conciencia, car a dit empleat devia indemnissar-se les pèrdues materials sofertes, diu, pel seu injust despidido per faltes de caràcter moral que per estar ja juntes les persones interessades no existien.

En Nadal defensa'l dictamen y naturalment, com ja es costum, fuig del assumpte y s'embrancha combatent als radicals, perque l'any passat acusaven als esquerrans de matuturs, aduint d'aixó que el defensar aquells el cobro de dita mesada podria donar lloc a dubtes.

En Casas manifesta que entre un cas de justicia a un cas legal se decanta sempre pel primer, rebatent a continuació l'argumentació aduïda per en Nadal. Acaba dient que's brinda per si's vol discutir y aclarir lo dels matuturs y els expedients que's feren pera suposats abusos a Consums car està cansat de que's vagi sempre ab insidies sense concretar rés, menoscabant l'honorabilitat dels regidors que componien l'anterior Ajuntament, en especial dels esquerrans.

En Costa prenent peu de les manifestacions den Nadal fá una serie de rectificacions sobre l'actitut dels radicals en lo dels matuturs, dient que varen esser víctimes d'un parany que va comensar ab la covarda, diu, acusació den Doménech Galcerán y després fou seguida per guardes y homes de la dreta fins després de les eleccions y per aquest fi. A continuació fá llegir pera justificar la seva actitut, una carta del célebre guarda Pau Grifol al director de *Juventud Rebelde* aont se fan unes acusacions contra un industrial badaloní y contra altres empleats.

En Padrós Vidal aludeix an en Doménech Galcerán y aquest per fi demana la paraula.

En Nadal rectifica y diu que's refereix a unes paraules dites en sessió per en Serra, de que la candidatura federal nacionalista estava composta per matuturs y demanant que la carta llegida se posi a disposició del Ajuntament pera obrar en conseqüència, accedinthi en Costa després de pregarli també en Casas.

En Costa recorda les campanyes del periódic de la dreta y altra vegada la denuncia Doménech Galcerán, combatent an aquest perque's retirá del Consistori sense provar les seves acusacions després d'aquelles célebres paraules de «ja he lograt l'efecte que'm proposava».

En Doménech Galcerán manifesta que tenia desitj de parlar d'aquest assumpte (*y tant que ha tardat!*), dient, ademés, que no tará mai més una denuncia semblant puig veu el pá que s'hi dona. Diu que l'expedient que va incoarse ab motiu de la seva denuncia era ben fet, que's va retirar perque se'l hostilissava. Nega uens manifestacions que li atribueix en Padrós Vidal.

En Martí contesta a unes impertinencies den Nadal y anuncia un debat pera justificarse dels atacs en lo referent als alcoholers.

En Casas se congratula de que'ls radicals noblement confessin que varen esser enganyats, emparentes contra en Doménech Galcerán dient que es calumnia tota acusació sostinguda sense proves, aludint an aquella memoable sessió en la que a més de no votar l'expedient, en Pujol regatejá un vot de confiança an aquella Comissió de Consums injustament calumniada per en Doménech Galcerán acabant requerint an aquest pera que expliqui la paraula dita [an en Costa de que'ls de l'esquerra al Ajuntament passat eren una colla de...]

En Nadal diu que'ls que fan denúncies y acusacions sense proves son molt cándits.

En Costa y en Padrós Vidal diuen que qui primer usá aquest procediment fou en Doménech Galcerán. Aquest torna a dir lo mateix y nega que hagi pronunciat la paraula que en Costa li atribueix. Aquest la sosté vegentse obligat en Doménech Galcerán a dir que si l'ha dita, que no recorda, no era pera infamar als de l'esquerra ni a cap regidor, manifestant que no sosté l'acusació que va fer, fent constar solsament les contradiccions que en aquell assumpte hi hagué.

En Casas requereix den Doménech Galcerán de que digui si té motius pera pronunciar cap paraula infamant contra'ls regidors passats de l'esquerra, contestant aquell que no.

També invita en Casas an en Nadal a que repessi els expedients fets l'any passat y es convencerá de la noblesa y honradesa de procedir dels regidors del Ajuntament passat.

En Nadal diu ja n'está convensut per endavant, car no ha posat en tela de judici l'honorabilitat d'aquells regidors.

En Costa sosté la paraula que li digué en Doménech Galcerán y aquest contesta que si fou dita fou mal interpretada, a lo que li replica en Costa que ja'n parlarien d'aquesta interpretació.

En Pujol preten justificarse de la seva actitut en la qüestió de la denuncia Doménech y manifesta no haver votat el vot de confiança perque entenia que la Comissió de Consums aludida no'l necessitava.

Per fi s'aprova'l dictamen, essent aprovat per 9 vots contra 8.

(La manca d'espai y temps ens priva de fer més extensa la ressenya d'aquest importantíssim debat en el qual s'hi varen fer interessants manifestacions, essent molt mogut y plé d'incidents, vegentse obligada la presidència a cridar al ordre als regidors y al públic que també hi prenia part.)

—S'aproven dos dictamens de les Comissions de Governació y Obres sobre l'expedient de la Companyia Barcelonessa d'Electricitat sobre l'ampliació de cables aeris y cables subterranis.

—Se concedeixen els permisos demanats per en Pere Abancó, en Victorià Borrás, n'Eduard Tejedor, en Miquel Maine y en Josep Estapé.

—Passen a les respectives Comissions les instancies presentades per la Societat Anónima «Energía Eléctrica de Cataluña» sobre la conducció a Badalona de energia eléctrica pera enllumenat y forsa motriu; altre d'en Pere Omedes pera instalar un electromotor; altres d'en Francisco de A. Mongay, na Francisca Ambrós, en Francisco Cuixart, n'Eulalia Verdaguer y en Pere Botey Garriga, sobre obres; altre de na Rita Amat sollicitant un cambi de taula de la Plassa Mercat y altres d'en Pere Solá, n'Enric Munté y en Francisco Manzano sollicitant l'ingrés en el Cos de Bombers.

—Se llegeixen uns ofícis dels Reverents Ecnoms de les parroquies de Santa Maria y Sant Josep invitant a les funcions y processons de Corpus.

En Nadal proposa que s'hi assisteixi oficialment y que's voti una quantitat pera pagar una banda pera acompanyar a la Corporació.

S'hi oposen en Padrós Vidal, en Costa, en Serra y en Casas, el qual manifesta que es partidari del *enterat*, fórmula que no divideix ni enfondeix diferencies, car es tolerant, la proposició den Nadal es perturbadora, diu en Casas.

S'origina per aquest motiu una llarga discussió, essent passada la susdita proposició, ab l'adició de que hi vagin els gegants y nanos, y aprovada per 9 vots contra 8.

—Se concedeixen 20 dies de llicència al Comptador.

—S'aproven les nòmines de la brigada eventual que pugen: els jornals 95'56 ptes., els carros 154 pessetes y la brigada extraordinari del Laboratori 76'50 ptes.

Mocions.—En Nadal dona compte del seu comés com a delegat per l'Alcalde en el II Congrés de Ateneus y Associacions de Cultura.

—En Serra proposa que consti en acta el sentiment de la Corporació per la catàstrofe de Villarreal y que s'envii en aquest sentit un telegrama. S'acorda.

En Costa proposa se votin 1.000 ptes. pera socorrer les víctimes. Pàssa; després de breu debat en el què hi intervenen en Padrós Vidal, en Costa y en Martí, a la Comissió corresponent.

—Com que es tart en Martí desisteix de explicar el debat anunciat sobre els alcoholers fins a la vinenta setmana.

Y s'aixecá la sessió tot seguit. (Era un quart de dugues de la matinada.)

NOVES

CENTRE CATALANISTA «GENT NOVA».—Pera evitar falses versions fem públic, que la funció que la companyia Terrades-Cases donà en el «Teatre Espanyol» el dia 19 del prop-passat Maig, era organizada per aquest Centre «Gent Nova».

També ens plau dir, que'l nostre Centre quant organisa un benefici l'anuncia previament y dedica sempre els productes d'ella al fi que s'ha anunciat.

CONFERENCIA.—Avuy dissapte a les nou de la nit tindrà lloc una conferencia a càrrec del distingit publicista Dr. en Wifret Coroleu, en el local del «Centro Politécnico», desenrotllant el tema *Menéndez Pelayo.-Su labor literaria y artistica.*

La Academia Mercantil, Passeig de Martínez Campos, núm. 16 porta col·locades ja a tres Senyorettes Mecanògrafes en importants cases de Barcelona ab sous de 25 duros mensuals.

La Mecanografia, Taquigrafia y Teneduria, Idiomes son la clau de totes les bones col·locacions.

Classes dia y nit fins a les onze.

OBITUARI.—Ha mort a Lisboa aont residia fa uns anys dirigint una important fàbrica, en Joan Traité, pare amantíssim de nostre apreciat amic y consoci en Pere Traité.

Rebi l'amic y familia el testimoni de nostre mes sentit condol per la sensible perdua soferta.

—Ha mort el conegut fabricant en Josep Niubó Espina (E. P. D.)

El finat havia militat en la política en els rengles republicans, essent model de conseqüència. Havia sigut regidor y darrerament formá part del Ajuntament interí, que's constituí després del succesos de Juliol.

Enviem a la seva viuda, fill, filla y demés familia el testimoni de nostre condol.

DESGRACIA.—Dimars d'aquesta setmana va pendre mal una dona al carrer de l'Arrabal al baixar del tranvia, mentres aquesta estava en marcha, sofrint una forta contussió al cap, que li fou curada de primer intenció en el Dispensari Municipal pel metje de guardia en Carles Parés, essent traslladada després a son domicili.

«Les mellors aigües alcalines Vichy Hôpital (es tómac), Vichy-Célestins (ronyons), Vichy-Grande-Grille (fetxe), son insubstituïbles.

Refuseu tota imitació.»

DELS NAUFRECS.—Els feligresos del Santuari de la Bonanova de Barcelona feren una subscripció pera la construcció d'una barca destinada per sorteix a una familia dels nàufrecs del temporal de 31 de Janer del any passat.

Dilluns passat va tenir lloc en dit Santuari l'acte del sorteix y entrega de la barca, havent sortit favoregut l'hereu den Joan Grau Canals, de Badalona, al qual se li feu entrega desseguida del corresponent títol de propietat de la susdita barca, anomenada «Bonanova».

Al acte hi assistiren les families dels nàufrecs a les que se'ls feu un donatiu en metàl·lic procedent de la susdita subscripció.

II CONGRÉS DE ATENEUS Y ASSOCIACIONS DE CULTURA.—D'aquest important Congrés celebrat a Vilanova els dies 25, 26 y 27 del passat mes, en lo que fa referencia a nostre ciutat, podem comunicar a nostres llegidors les següents notes:

—Dels 125 congressistes badalonins adherits a les distintes seccions de dit Congrés, varen assistirhi una veintena personalment a les sessions, quedant molt complascuts y satisfets de la franca hospitalitat que els vilanovins els dispensaren durant llur estada an aquella simpática població, oïnt de molts d'ells encomiastiques y laudatories frasses per l'entusiasta cooperació ab que Badalona ha contribuït al major esplendor d'aquell Congrés.

—Les conclusions presentades per nostre particular amic en Pau Rodón Amigó, a un dels temes oficials de la Secció de Cultura técnica y Art industrial, foren les úniques aprovades sense esmenes ni discussió, mereixent unànim aprovació de tots els congressistes.

—A causa dels lamentables incidents que's desentrotllaren en la sessió de clausura, sobre si el tercer Congrés debía continuar portant el mateix nom o be el de «Congrés Regional de Cultura» y altres extrems, va quedar sense aprovar aquesta, aixís com la proposició presentada per la mesa presidencial encaminada a que'l proper Congrés se celebri a Badalona, com acte de justícia y reconeixement a nostra població per haver sigut després de Vilanova, la que major número de adhesions ha aportat al II Congrés que acaba de celebrarse; tots quins extrems resoldrà el Comitè executiu, segons les indicacions que rebí per escrit, en un y altre sentit, dels propis congressistes.

EXPOSICIÓ D'ESTUDIS LUNARS.—Diumenge passat va inaugurar-se aquesta notable exposició organitzada per la Societat Astronòmica de Barcelona, instal·lada en el Paranímf y la sala Doctoral de la Universitat. Aquesta exposició ha sigut vista arreu ab especial simpatia per esser la primera en sa classe que's celebra al mon y aixó ha fet que les principals societats astronòmiques y observatoris hi estiguin representades, podent contemplar el visitant tot lo referent a la lluna y al seu estudi, desde el rudimentari dibuix de Galileo fins a les moderníssimes fotografies dels grans observatoris estrangers junt ab tot l'instrumental empleat en aquest ordre d'estudis.

L'exposició pot visitarse gratuïtament tots els dies, a excepció dels dilluns, de 9 a 1 y de 3 a 6, y a Secretaria es donan tota mena de facilitats pera visites colectives.

Bolsos i moneders de plata i or
de la acreditada fàbrica de

JOAN GOMILA.-MAHÓ.

Especialitat en moneders i bolsos pera primera comunió
Representant en aquesta ciutat:

PERE LLORET.-SANT PERE, 72, 2.^{on}, 1.^a

CRIM PASIONAL.—Dimecres passat a dos quarts de nou del matí, va desbarrollarse al carrer del Arrabal un trist succés.

Un individu anomenat Antoni Martí Isern, de 26 anys d'edat, natural de Sant Celoni y habitant al carrer d'Elisabets, 29, entresol, de Barcelona, disparà un tret de pistola a na Rosa Vives Coll, de 23 anys, habitant al carrer de Sant Anastasi, número 31, de nostra ciutat y natural també de l'esmentat poble, produintli una greu ferida al pols dret.

Acte seguit l'agressor se disparà un tret, caient

a terra també greument ferit en el pols dret, sense sentits.

Conduïts al dispensari abdos ferits foren curats per varis metjes, conduintse la Rosa a son domicili y al Martí al Hospital de Barcelona al mitj dia.

Sembla que'ls móvils del crim son els gelos, puig segons se diu la Rosa se trobava a Badalona feia un any a casa uns seus oncles, a causa d'haver hagut de fugir del seu poble per les impertinencies del Martí ab qui havia tingut relacions, venint aquest a treballar a Barcelona, vegentse'l alguns cops en nostra ciutat.

El fet per lo poc frequents que son afortunadament a Badalona, ha causat molta sensació en el veinat.

Festivitat de Corpus

Gran assortit de tota classe de **caramel·los fins desde 0'60 ptes. fins 2 pessetes els 400 grams, especialitat ab els de fruita extretes les essencies del natural.**
Atxes, blandons y ciris, cera pura a 2 pessetes els 400 grams

COLMADO LLIGONA

Plassa Mercat, 17 - BADALONA

ELECCIÓ.—Han sigut elegits president y secretari de la Junta Municipal del partit de U. F. N. R. de nostra ciutat en Xavier Parés y en Josep Cuixart.

CASAMENT.—Dijous d'aquesta setmana varen contraure matrimoni en la capella del Col·legi de Sant Andreu de nostra ciutat el nostre particular amic, el regidor del Ajuntament badaloní en Josep Planas y Planas, ab la distingida y gentil senyoreta na Maria Buera, filla del nostre apreciat amic y consoci en Ramón Buera.

Al acte hi assistiren molts companys seus del actual Consistori.

Rebim els contraients nostra coral enhorabona y desitjem que son nou estat se veigi coronat ab un sens fi de felicitats.

CENTRE BADALONÍ.—Dema diumenge a dos quarts de quatre de la tarda tindrà lloch en el teatre del dit Centre una funció a càrrec de la companyia Terrades-Cases, representantse *Terra baixa* den Guimerà y la comedieta *Pare y padri*.

PELS QUINTOS. A les preguntes dirigides al ministre de la guerra per el diputat per aquest districte senyor Plaja, ha contestat el ministre ab el següent telegrama:

«Contesto al seu telegrama d'ahir, dientli que'ls exceptuats o exclusits temporalment, si no fan l'abono de la quota pera la que's comprometeren, perden el dret als beneficis de la reducció del servey en files en el cas de tenir d'ingressari. Mentres que si fan l'esmentat abono conserven pera aquest cas dit dret ab sols pagar les quotes dels dos anys següents al de la seva classificació en els mesos d'Agost y Setembre respectivus».

S'ha prorrogat fins al 31 de Juliol próxim el plás pera fer l'ingrés.

ANUNCI OFICIAL

Terminado el recuento de la ganaderia de este término municipal que ha de servir de base al repartimiento de la contribución pecuaria para el próximo año de 1913, estará de manifiesto al público en la Secretaría de este Ayuntamiento, por término de ocho días, a los efectos de reclamación.

Badalona 22 Mayo 1912.—El Alcalde accidental, *José Domenech Renom*.

Imp. F. Badia, Dr. Dou, 14.—Barcelona